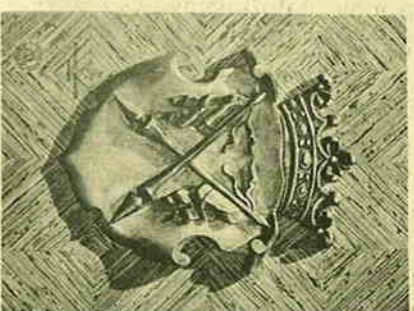

Pitäjä pitäjältä

SORTAVALLA

Sortavalaa muistellen

Tämän karjalaisen yhteisen Karjala-lehden tässä liitteessä muistellaan Sortavalaa. Kerrotaan minkäläinen se oli meidän siellä asuessamme ja toimmeamme sekä paljon ennen meitä.

Sortavala oli historiansa vähän yli 300 vuoden aikana joutunut kokemaan monenlaisia vaihteita. Sodat olivat sitä usein hävittäneet, mutta sen uskolliset ja uurat asukkaat olivat aina rakentaneet kaupunkinsa uudelleen. Sotaisiin muistoihin tuntuu viittaavan kaupungin vaakunakin, jossa on kaksi viiriä ristikkäin.

Sortavala perustettiin kaupallisessa tarkoituksessa ja sen porvartit aloittivatkin kaupanteon toimeksi. Jo 1656 tiedetään viiden sortavalalaisen kauppiaan matkanneen tavaroineen Nevan kautta Tukholmaan. Ja vuoden 1700 tienoilla kaupungissa asui enemmän kuin 200 porvaria, jotka kävivät kauppaa laajalla alueella. Vielä 1800-luvun puolivälissä kerrotaan Sortavalan talvimerkkimöiden olleen huomattava tapaus.

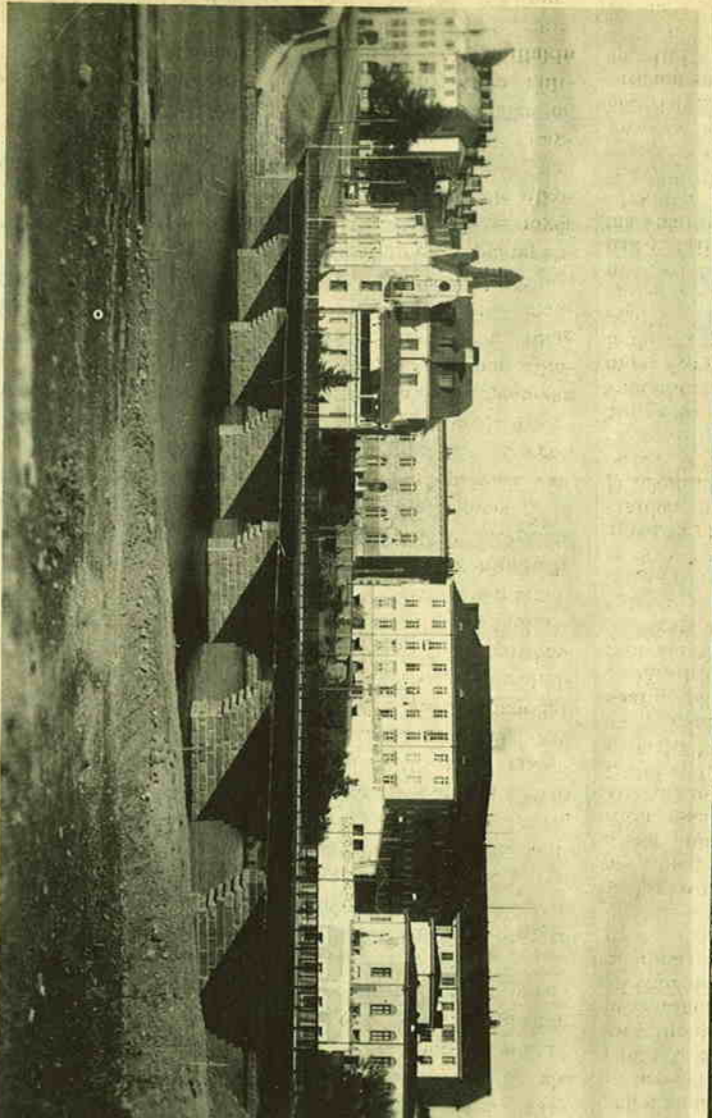
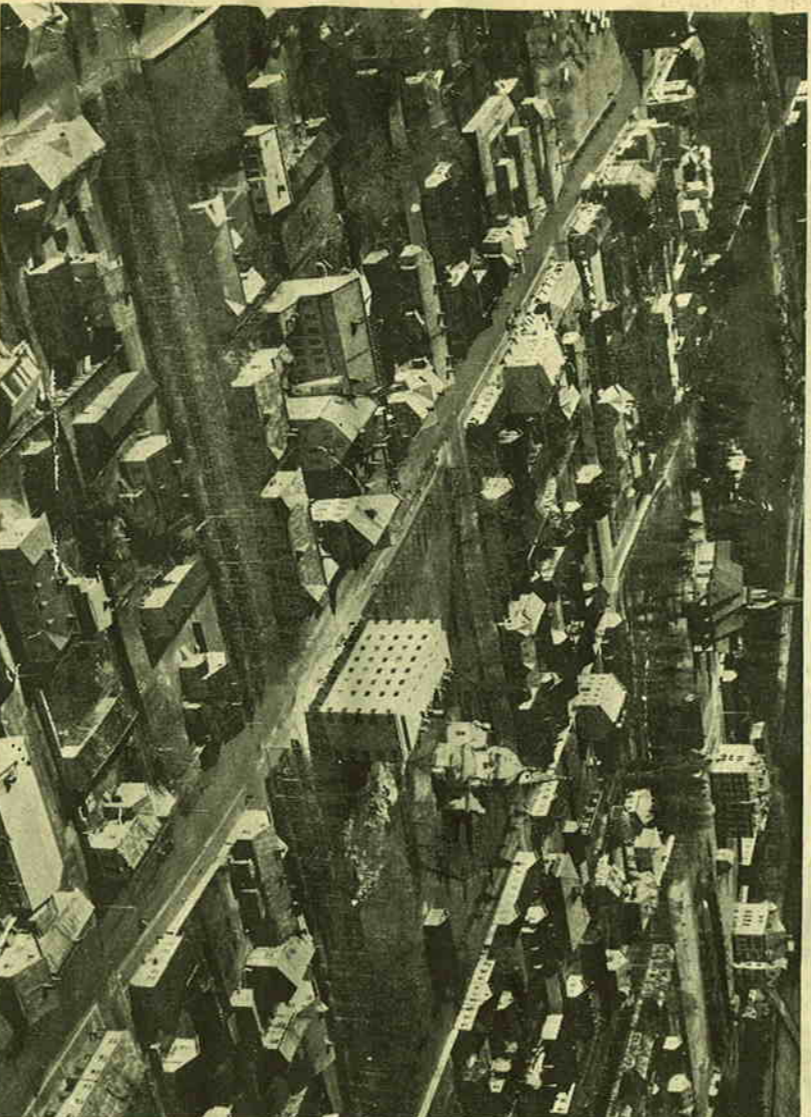
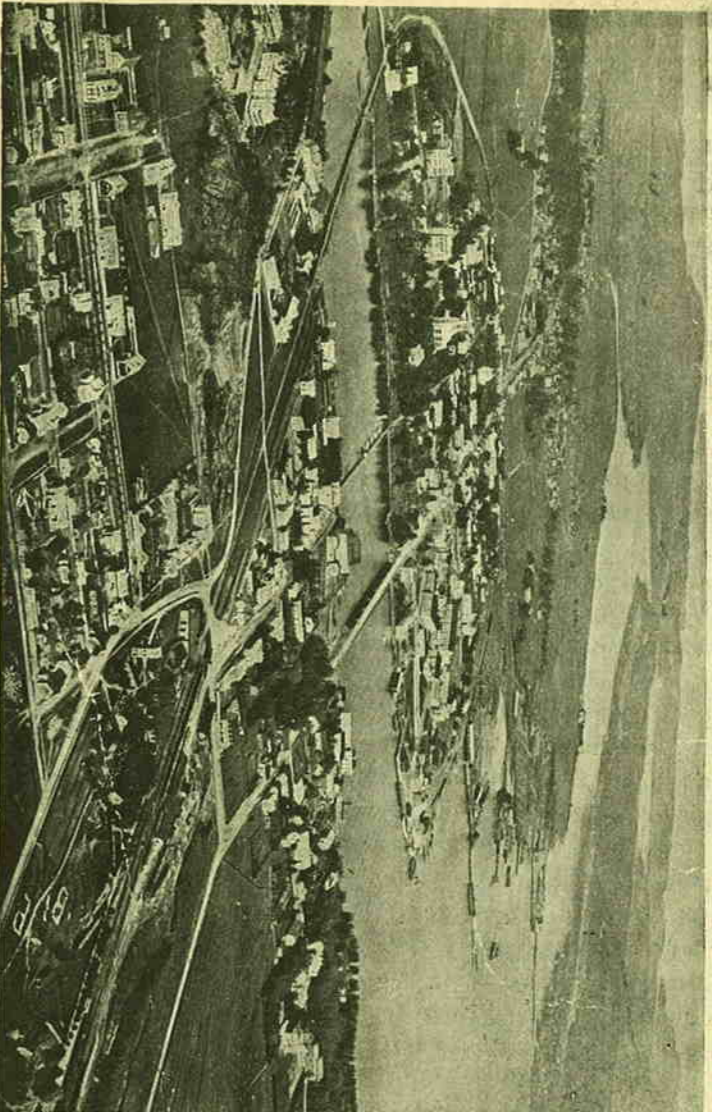
Sortavalasta oli tullut maakuntansa Raja-Karjalan, jota sittemmin alettiin nimittää Laatokan-Karjalaksi, henkinen ja taloudellinen keskus, vaikka paino lukuisten oppilaitosten vuoksi olikin enemmän henkisesti puolella. Viime vuosisadalla ja tämän vuosisadan alussa tekivät Sortavalan monet opettajat voimakasta kansanvalistusyötä laajalti maakunnassa. Eriyisen huomion ansaitsee valtakunnallinen järjestö, Suomen Kirjon Sisälihetysseura erilaisine hoito- ym. laitoksineen. Mainittakoon myös, että vuonna 1892—1917 kaupungissa toimi merimieskoului. Sellainen ilmeisesti tarvittiin Laatokan vilkkaan laivallikenteen vuoksi. Sivistystoiminta kaupungissa oli varsin monipuolista.

Kunnallisista laitoksistaan Sortavala huolehti kiitettävällä tavalla. Eriyisen ylpää se oli vesijohtolaitoksestaan, joka melkein ilmaiseksi toimitti kaupungille erinomaisia juomavettä. Asukkaita Sortavalassa oli noin 5 000.

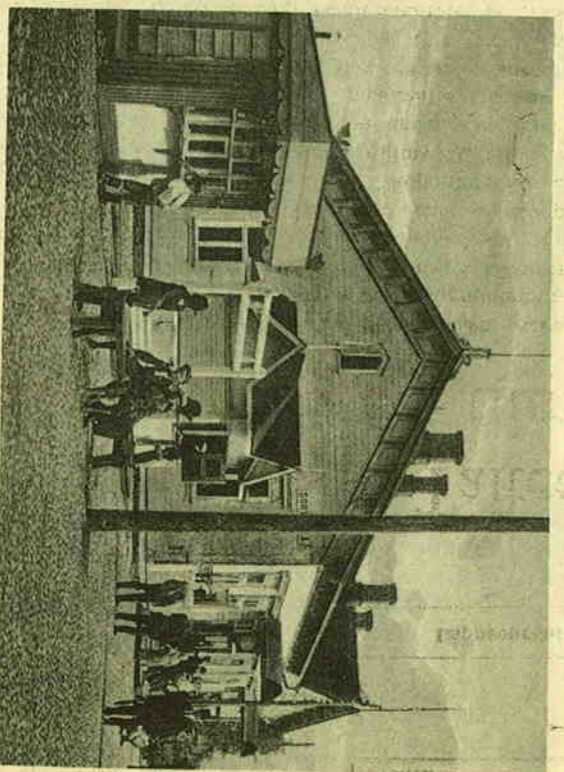
Sortavalassa pidettiin usein valtakunnallisia ja muitakin juhlia ja kokouksia. Niden päätteeksi tehtiin tavallisesti laivamatka Valaamoon. Niinpä 1930-luvulla Sortavalassa pidettiin laulujuhlien lisäksi suuri kansakoulunopettajien kokous, lottapäivät, kauppiaskokous ja maatalousnäyttely. Näidenkin kokoonumisten yhteydessä tuhannet osanottajat tekkeilivät tutustumassa Laatokan keskeillä sijaitsevaan luostariin. Sortavalan asema Valaamon laivareitin toisessa päässä merkitsi kaupungille huomattavaa matkailullisää.

Sortavalassa elettiin tasaista, vaikkakin valpasta ja viireää elämää. Talvisodassa kaupunki sai helmikuun 3. päivänä 1940 kokea ankaran ilmapiommituksen, joka aiheutti muutamien ihmisten kuoleman sekä kirkon ja useiden talojen tuhoutumisen. Jatkosodan aikana Sortavalaa jälleerakennettiin, kunnes se kesällä 1944 oli toisen kerran jätettävä. Sortavalalaiset muistavat kaivata miellyttävää kotikaupunkiaan.

T. R.

Sortavala oli kirkkojen ja koulujen kaupunki ja maakuntansa litke- ja sivistyselämän keskus. Yhessä kaupunki ilmasta nähtynä, keskellä, kaupungin keskustaa (taustalla keskellä Interiäinen kirkko, jonka edessä puistossa viime soden sankarihaudat. Kirkko paloi 2. 2. 1940 suurpommituksessa. Alhna kuulu Karjalansilta, joka niinkään katkesi pommituksessa.

Sortavalan rautatieasema, joka paloi talvisodan lopulla.